

Радянська окупація Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії

I. Міжнародні передумови радянської окупації західноукраїнських земель

1. Криза Версальсько-Вашингтонської системи

- Неможливість зберегти мир у Європі
 - Політика «умиротворення» агресорів
 - Посилення тоталітарних режимів:
 - нацистська Німеччина
 - сталінський СРСР
-

2. Пакт Молотова—Ріббентропа (23 серпня 1939 р.)

- Договір про ненапад між СРСР і Німеччиною
- Таємний протокол:
 - поділ сфер впливу у Східній Європі
 - Західна Україна — сфера впливу СРСР
 - Бессарабія — інтерес СРСР

➔ Саме цей договір відкрив шлях до радянської окупації українських земель

II. Радянська окупація Галичини та Волині (1939 р.)

1. Вступ Червоної армії

- **17 вересня 1939 р.** — Червона армія перейшла радянсько-польський кордон
 - Офіційна пропаганда:
 - «визвольний похід»
 - «захист братніх народів»
 - Реальна мета:
 - територіальне розширення СРСР
 - знищення польської державності
 - встановлення радянського режиму
-

2. Ліквідація польської адміністрації

- Розпуск:
 - органів влади
 - поліції
 - судів
 - Конфіскація майна
 - Арешти польських чиновників, офіцерів, землевласників
-

3. Політична легалізація окупації

- Жовтень 1939 р. — «Народні збори Західної України»
- Рішення:
 - встановлення радянської влади
 - возз'єднання з УРСР
- Листопад 1939 р. — офіційне включення територій до складу УРСР

! Вибори були **недемократичними**, під контролем НКВС

III. Радянська окупація Північної Буковини та Хотинщини (1940 р.)

1. Ультиматум Румунії

- **26 червня 1940 р.** — СРСР висунув ультиматум Румунії
 - Вимоги:
 - передати Північну Буковину
 - передати Бессарабію
 - Підтримка Німеччини → Румунія змушена погодитись
-

2. Вступ Червоної армії

- Червень 1940 р.
 - Території:
 - Північна Буковина
 - Хотинщина
 - Південна Бессарабія
-

3. Адміністративні зміни

- Північна Буковина та Хотинщина → УРСР
- Південна Бессарабія → УРСР
- Центральна Бессарабія → Молдавська РСР

IV. Установлення радянської влади на окупованих територіях

1. Політичні зміни

- Заборона:
 - політичних партій
 - громадських організацій
 - Ліквідація українських національних структур
 - Повний контроль НКВС
-

2. Соціально-економічні перетворення

Націоналізація

- Промисловості
- Банків
- Торгівлі

Земельна реформа

- Конфіскація землі у:
 - поміщиків
 - монастирів
 - Розподіл землі серед селян
 - Підготовка до колективізації
-

3. Культурні та освітні зміни

- Запровадження радянської системи освіти
 - Ліквідація приватних шкіл
 - Ідеологізація навчання
 - Заборона релігійної освіти
-

V. Репресивна політика радянської влади

1. Арешти

- Польські чиновники
- Українська інтелігенція
- Священники
- Члени ОУН

2. Масові депортації (1939–1941 рр.)

- Селяни
- Інтелігенція
- Осадники
- Члени сімей «ворогів народу»

➔ Депортації до:

- Сибіру
 - Казахстану
 - Півночі СРСР
-

3. Терор і страх

- Судові «трійки»
 - Позасудові вироки
 - Страта в'язнів у 1941 р. під час відступу Червоної армії
-

VI. Ставлення населення до радянської окупації

1. Початкові настрої

- Частина населення:
 - раділа ліквідації польського та румунського гніту
 - сподівалася на соціальну справедливість
-

2. Розчарування

- Репресії
- Колективізація
- Атеїстична політика
- Знищення національного життя

➔ Швидке зростання антирадянських настроїв

VII. Вплив радянської окупації на український визвольний рух

1. ОУН

- Перехід до підпільної боротьби
 - Формування антирадянського спротиву
-

2. Значення

- Радянська окупація стала однією з причин:
 - зростання опору
 - подальшої збройної боротьби в роки війни
-

VIII. Міжнародно-правова оцінка

- Включення територій відбулося:
 - під військовим тиском
 - без реального волевиявлення населення
 - Має ознаки **окупації та анексії**
-

IX. Історичні наслідки радянської окупації

Позитивні (формальні)

- Об'єднання більшості українських земель
- Ліквідація польської та румунської дискримінації

Негативні (реальні)

- Масові репресії
 - Депортації
 - Знищення політичних і культурних еліт
 - Насадження тоталітарного режиму
-

X. Узагальнюючий висновок (готовий для відповіді)

Радянська окупація західноукраїнських земель у 1939–1940 рр. відбулася внаслідок змови тоталітарних держав і супроводжувалася встановленням репресивного режиму. Попри формальне возз'єднання українських земель, населення зазнало масового терору, депортацій і втрати політичних свобод.

XI. Короткі тези для запам'ятовування

- 1939 — окупація Галичини і Волині
- 1940 — окупація Північної Буковини, Хотинщини, Південної Бессарабії
- Причина — пакт Молотова—Ріббентропа
- Наслідок — радянiзація і репресії